

YALOVA ÜNİVERSİTESİ

SAYI:5

MAYIS 2026

KÜRESEL PUSULA

AYLIK BÜLTEN
DERGİSİ

FOTOĞRAFLAR	01
KUZEY AMERİKA CELAL ÇEPOĞLU	02
ASYA-PASİFİK SEMRA AÇIKEL	04
ORTA DOĞU DİLANUR AKÇİN	06
BATI AVRUPA ESİN BEKTAŞ	08
TÜRK DÜNYASI BERTAN ÜNAL	10
RUSYA-KAFKASYA ZEYNEP HUBAR	12
BALKANLAR ZEYNEP BEYZA BEYAZKAYA	14
FEMİNİST PERSPEKTİF ANALİZİ	DİLANUR AKÇİN 15
RESİM ANALİZİ	ESİN BEKTAŞ 16

2026 MAYIS AYINDAN KARELER;

◆ KUZEY AMERİKA ◆

KANADA-ÇİN YAKINLAŞMASI VE ABD İLE TİCARET GERİLİMİ

Kanada ile Çin arasında son dönemde hızlanan diplomatik ve ekonomik temaslar, Kuzey Amerika'daki ticaret dengeleri açısından dikkat çekici bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Çin Dışişleri Bakanı'nın yaklaşık on yıl aradan sonra Kanada'ya resmî ziyarette bulunacak olması, iki ülke ilişkilerinde yeniden normalleşme arayışının işareti olarak yorumlanmıştır.

Görüşmelerde ticaret, enerji, kritik mineraller ve elektrikli araç sektörlerinin öne çıkacağı tahmin edilmektedir. Özellikle Kanada'nın Çin menşeli elektrikli araçlara yönelik tarifeleri düşürmesi ve belirli kota dâhilinde Çinli üreticilere pazar erişimi sağlaması, Washington yönetiminde rahatsızlık yaratmıştır. ABD tarafı, Çinli elektrikli araçların Kanada üzerinden Kuzey Amerika pazarına girişinin USMCA sistemini zayıflatabileceğini savunmaktadır.

Reuters ve CBC'de yer alan değerlendirmelerde, yaklaşan USMCA gözden geçirme süreci öncesinde Ottawa-Washington hattında yeni gerilimlerin oluşabileceği belirtilmiştir.

Kanada yönetimi ise Çin ile geliştirilen ekonomik ilişkilerin ABD'den kopuş anlamına gelmediğini, aksine dış ticarete çeşitlendirme ve stratejik risk azaltma amacı taşıdığını vurgulamaktadır. Buna rağmen uzmanlara göre Ottawa'nın Pekin ile yakınlaşması, Kuzey Amerika ticaret blokunun geleceği ve transatlantik ekonomik dengeler açısından yeni tartışmaları beraberinde getirmektedir.

İBRAHİM ANLAŞMALARI'NIN GENİŞLETİLMESİ VE İRAN DİPLOMASİSİ: ORTA DOĞU'DA YENİ JEOPOLİTİK PAKETLEME

Donald Trump'ın Mayıs 2026'da İbrahim Anlaşmaları'nı genişletme girişimi, İran ile yürütülen diplomatik süreçle birlikte Orta Doğu'da güvenlik mimarisinin yeniden şekillendirildiğini göstermektedir. Washington, İran ile olası bir anlaşmanın nükleer düzenlemenin ötesinde, bölgesel normalleşmeyi de kapsamasını savunmaktadır. Bu doğrultuda ABD'nin Suudi Arabistan, Katar, Pakistan, Türkiye, Mısır ve Ürdün'ü sürece dâhil etmeye çalıştığı; hatta ileride İran'ın da bu yapıya katılabileceği değerlendirilmektedir.

Eş zamanlı yürütülen İran müzakerelerinde ateşkes ve Hürmüz Boğazı'nın açılması aranırken, nükleer program ve vekil aktörler konusundaki anlaşmazlıklar sürmektedir. Uzmanlara göre İbrahim Anlaşmaları'nın genişletilmesi, ABD'nin kapsayıcı bir diplomatik çerçeve oluşturma çabasının parçasıdır. Ancak başarı, İran müzakerelerine ve bölge ülkelerinin dengelerine bağlıdır.

Sonuç olarak Trump yönetimi, İbrahim Anlaşmaları üzerinden yeni bir bölgesel düzen tasarlamaktadır. Buna rağmen süreç, yüksek siyasi direnç ve bölünmeler sebebiyle belirsizliğini korumaktadır.

ABD-AB TİCARET ANLAŞMASI VE TRANSATLANTİK İLİŞKİLER

Amerika Birleşik Devletleri ile Avrupa Birliği arasında uzun süredir devam eden ticaret ve gümrük tarifesi görüşmeleri, Mayıs 2026 sonunda tarafların yeni bir ticaret anlaşması üzerinde uzlaşmasıyla önemli bir aşamaya ulaşmıştır.

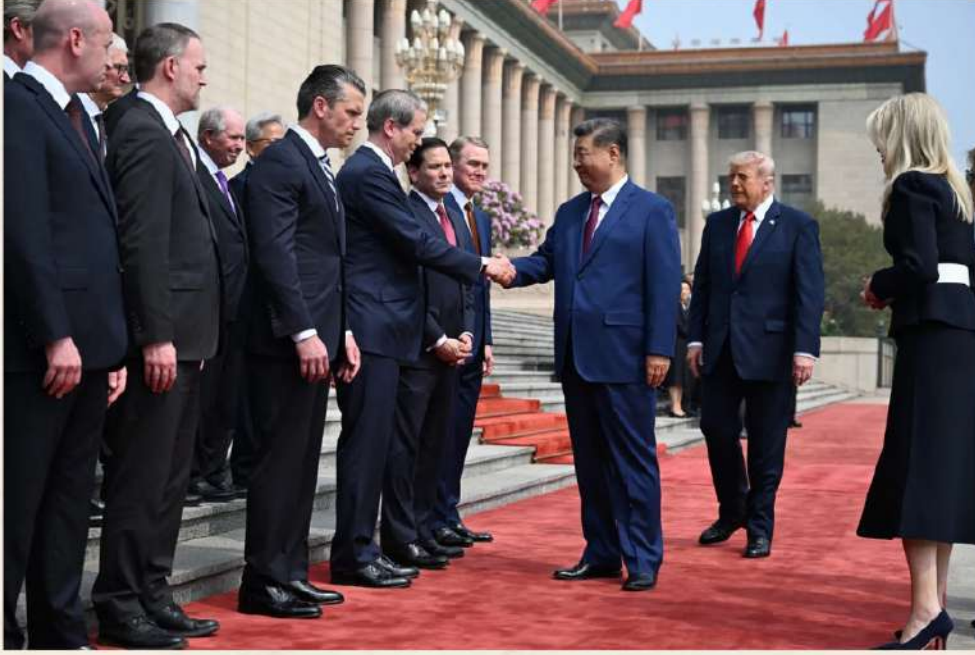
Özellikle Donald Trump yönetiminin Avrupa ürünlerine yönelik ek gümrük tarifeleri uygulama tehdidi, Brüksel ve Washington arasındaki müzakereleri hızlandırmıştır. Avrupa Birliği yetkilileri, anlaşmanın transatlantik ekonomik ilişkilerde yeni bir belirsizlik dönemini engellemeyi amaçladığını belirtmiştir. Anlaşma kapsamında sanayi ürünleri, temiz teknoloji ekipmanları, otomotiv sektörü ve stratejik ham maddeler alanında karşılıklı ticaretin kolaylaştırılması hedeflenmektedir.

Özellikle elektrikli araç teknolojileri, yarı iletkenler ve kritik mineraller gibi alanlar, taraflar arasındaki ekonomik rekabet kadar stratejik iş birliği açısından da önem taşımaktadır. Avrupa Birliği, ABD'nin korumacı ticaret politikalarına rağmen ekonomik ilişkileri tamamen çatışmacı bir zemine taşımaktan kaçınırken Washington yönetimi ise Avrupa'nın Çin ile ekonomik ilişkilerini sınırlama konusunda daha uyumlu hareket etmesini istemektedir.

Bununla birlikte anlaşma, transatlantik ilişkilerdeki yapısal görüş ayrılıklarını tamamen ortadan kaldırmış değildir. Avrupa tarafında özellikle Trump yönetiminin NATO, savunma harcamaları ve "yük paylaşımı" konularındaki baskıcı söylemlerine yönelik rahatsızlık sürmektedir. Buna rağmen tarafların ekonomik alanda yeni bir uzlaşma arayışına yönelmesi, Batı ittifakı içinde tam kopuş yerine kontrollü rekabet ve karşılıklı bağımlılığın korunmaya çalışıldığını göstermektedir.

Uzmanlara göre söz konusu anlaşma yalnızca ticari değil, aynı zamanda jeopolitik bir anlam taşımaktadır. ABD ve Avrupa Birliği'nin Çin karşısında teknoloji, enerji ve tedarik zinciri güvenliği alanlarında daha koordineli hareket etme isteği, anlaşmanın temel motivasyonlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Böylece transatlantik ilişkilerde son dönemde yaşanan siyasi gerilimlere rağmen ekonomik ve stratejik iş birliğinin tamamen sona ermediği ortaya çıkmaktadır.

◆ TRUMP'IN PEKİN ZİYARETİ: ABD-ÇİN REKABETİNDE YENİ PAZARLIK DÖNEMİ ◆

ABD Başkanı Donald Trump'ın Mayıs 2026'da Çin'e gerçekleştirdiği resmî ziyaret, yalnızca diplomatik bir temas değil; küresel ekonomik rekabet ve jeopolitik güç dengeleri açısından kritik bir gelişme olarak değerlendirilmiştir.

Pekin'de Çin Devlet Başkanı Xi Jinping ile gerçekleştirilen görüşmelerde İran krizi, ticaret savaşları, teknoloji rekabeti, Tayvan meselesi ve enerji güvenliği başlıkları öne çıkmıştır. Ziyaret, ABD-Çin ilişkilerinde artan gerilime rağmen tarafların doğrudan iletişim kanallarını açık tutma isteğini göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Ziyaretin en dikkat çekici yönlerinden biri ise Trump'ın yanında çok sayıda büyük Amerikan şirketinin üst düzey yöneticisini Pekin'e götürmesi olmuştur.

Tesla CEO'su Elon Musk, Apple CEO'su Tim Cook, BlackRock yöneticisi Larry Fink ve Boeing temsilcilerinin de yer aldığı iş heyeti; teknoloji, havacılık, finans ve yapay zekâ sektörlerinde ekonomik iş birliğinin hâlen stratejik önem taşıdığını ortaya koymuştur. Bu durum, Washington ile Pekin arasındaki rekabetin tamamen kopuş değil; kontrollü karşılıklı bağımlılık çerçevesinde ilerlediğini göstermektedir. İran savaşı ve Hürmüz Boğazı çevresindeki kriz de görüşmelerin temel gündemlerinden biri olmuştur. Çin'in İran petrolünün en büyük alıcılarından biri olması nedeniyle Washington yönetimi, Pekin'den Tahran üzerindeki etkisini kullanmasını talep etmiştir.

Ancak uzmanlara göre İran krizi aynı zamanda Çin'e önemli bir diplomatik avantaj sağlamıştır. Enerji arzındaki belirsizlik ve küresel tedarik zincirlerindeki kırılganlık, ABD'nin Çin'e yönelik baskı kapasitesini sınırlamıştır. Bloomberg ve Guardian'da yer alan analizlerde, Trump'ın Pekin'e ekonomik anlaşmalar ve piyasa istikrarı arayışıyla gittiği, Çin tarafının ise daha özgüvenli bir pozisyon sergilediği belirtilmiştir. Bununla birlikte görüşmelerden büyük çaplı somut anlaşmalar çıkmamıştır. Taraflar özellikle Tayvan, teknoloji kısıtlamaları ve ticaret tarifeleri konusunda temel görüş ayrılıklarını hâlâ korumaktadır. Ancak ziyaret, dünyanın en büyük iki ekonomisinin doğrudan çatışmadan kaçınarak rekabeti yönetilebilir düzeyde tutmaya çalıştığını göstermektedir. Uzmanlara göre Trump'ın iş dünyası liderleriyle birlikte Pekin'e gitmesi, ekonomik diplomasinin günümüz büyük güç rekabetinde giderek daha merkezi hâle geldiğini ortaya koymaktadır.

ASYA-PASİFİK

MODİ İSVEÇ'TE: VON DER LEYEN'DEN 'YENİ DÖNEM' VURGUSU

Geçtiğimiz günlerde Avrupa turuna çıkan Hindistan Başbakanı Modi'nin bu seferki durağı İsveç'in Göteborg kenti oldu. Pazar günü İsveçli mevkidaşı Ulf Kristersson ve Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen ile görüşti.

Von der Leyen, Ocak ayında imzalanan ve "tüm anlaşmaların anası" olarak anılan AB-Hindistan ticaret anlaşmasının bağlılıklarını dile getirdi. Küresel ekonomik çıktının yaklaşık dörtte birine karşılık gelen bu anlaşma, iki tarafın bugüne kadar imzaladığı en büyük ikili ticaret pakti olma özelliğini taşımaktadır. Hindistan bu anlaşma kapsamında, AB'nin mal ihracatının yüzde 96,6'sında gümrük vergilerini kaldıracak ya da azaltacak, AB ise Hindistan'dan ithal ettiği mallara uyguladığı tarife kalemlerinin yüzde 99,5'ini 7 yıllık bir süre içinde serbestleştirecek.

Pazar günü konuşan Leyen, "Genel olarak bakıldığında, AB-Hindistan ilişkilerindeki bu dinamik yeni dönem tarihi fırsatlar açıyor ve biz de bunları değerlendirmekte kararlıyız." ifadelerini kullandı. Modi ve Kristersson ek olarak "ticaret, yatırımlar, savunma ve daha fazlası" alanları üzerinde ikili anlaşmaları güçlendirme konularını ele aldı.

KUZEY KORE, GÜNEY KORE İLE BİRLEŞME İFADESİNİ ANAYASADAN ÇIKARTTI

Kuzey Kore, Güney Kore ile yeniden birleşmeye ilişkin tüm maddeleri anayasadan çıkarttığını açıkladı. Güney Kore Birleşme Bakanlığı'nda düzenlenen basın toplantısında paylaşılan anayasanın son metninde, Kuzey Kore'nin "vatanın yeniden birleşmesini gerçekleştirme" ifadesinin bulunmadığı görüldü. Değişiklikte, Kuzey Kore'yi güneyde Güney Kore, kuzeyde ise Çin ve Rusya ile net sınırları olan ayrı bir devlet olarak tanımlayan hükümler yer aldı.

Anayasada Kim Jong Un'un yetkilerinin önemli ölçüde genişletildiği ve Kim'in büyükbabası, Kuzey Kore'nin kurucusu ve ilk lideri kabul edilen Kim Il-Sung ile Lider Kim'in babası Kim Jong-İl'in kazanımlarına yönelik yapılan atıfların da çıkarıldığı belirtildi. Ayrıca nükleer kuvvetler üzerinde de doğrudan komutanın o olduğuna ilişkin ifadeler eklendi. Bu değişiklik, Kim Jong Un'un mart ayında yaptığı konuşmada Güney Kore'yi "en düşman devlet" ilan etmesinin hemen ardından geldi. Güney Kore Devlet Başkanı Lee Jae-myung, Kuzey ile herhangi bir ön koşul olmaksızın görüşme çağrısında bulundu. Fakat Kuzey, Lee yönetiminin çağrılarına cevap vermedi ve Güney'i "en düşman" ilan etti.

BAE VE KATAR'DAN GÜNEY KORE İLE TİCARET ANLAŞMASI

OPEC'ten ayrılalı henüz bir gün bile olmadan BAE, Güney Kore ile ticaret anlaşması yaptı. BAE'nin yanı sıra Katar da aynı zamanda kendi ticaret anlaşması için Seul ile görüşmeler halinde. Anlaşma kapsamında ticaret mallarının çoğunda gümrük vergileri düşürülecek, ticaret hacmi arttırılacak ve iki ülke arasındaki ekonomik bağlar güçlenecektir.

Bu anlaşma, Güney Kore'nin Körfez İş Birliği Konseyi ve daha geniş Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesindeki bir ülkeyle yaptığı ilk ticaret anlaşmasıdır. BAE ve Güney Kore arasındaki Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması (CEPA), iki ülke arasında ticareti yapılan malların %91,2'sinde gümrük vergilerini kaldırıyor veya azaltıyor, birbirlerinin pazarlarına erişimi kolaylaştırıyor ve ticaret yatırım akışlarını destekliyor.

Buna ek olarak Katar da Güney Kore ile anlaşmanın sinyali vermektedir. Geçtiğimiz günlerde Katar Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Ahmed bin Muhammed Al Sayed, hem devlet düzeyinde hem de Koreli şirketlerle yapay zeka, yarı iletkenler, biyoteknoloji ve ileri imalat gibi sektörler dahil, ticaret ve yatırım görüşmeleri için bir iş heyetini Seul'e götürdü.

JAPONYA VE FİLİPİNLER SİLAH İHRACATI KONUSUNDA BİLGİ PAYLAŞIMI YAPMAYA KARAR VERDİ

Japonya ve Filipinler, Tokyo'nun Manila'ya savaş gemisi dahil askeri teçhizat transferini hızlandıracak gizli bilgi paylaşımı anlaşması için görüşmelere başlayacaklarını açıkladı. İki ülke, Çin'in Güney Çin Denizi ve Tayvan çevresindeki artan iddialarına karşı güvenlik ilişkilerini güçlendiriyor. Japonya, kısa süre önce savaş ekipmanı ihracatı kısıtlamalarını kaldırdı.

Başbakan Sanae Takaichi, Filipinler Cumhurbaşkanı Ferdinand Marcos Jr. ile ilişkileri "Kapsamlı ve Stratejik Ortaklık" düzeyine yükselttikten sonra, sertleşen stratejik ortama karşı iş birliğini derinleştireceklerini belirtti. Japonya, Manila'ya deniz muhripleri ve devriye uçakları sağlamayı düşünüyor. Takaichi ve Marcos ayrıca, ABD-İsrail'in İran'a karşı savaşının ardından Asya ülkelerinin enerji sorunlarıyla başa çıkabilmesi için enerji güvenliğinde iş birliği yapmayı kabul ettiler.

ÇİN-ABD GÖRÜŞMESİNDE 'TAYVAN' KONUSU

13-15 Mayıs tarihlerinde ABD Başkanı Donald Trump ile Çin Devlet Başkanı Xi Jinping arasında gerçekleşen görüşmelerde ticaret, tarifeler, teknoloji rekabeti ve İran gündeminin yanında Tayvan konusu da ön plana çıktı. Trump'ın Çin'e yaptığı devlet ziyareti şimdiye kadar Pekin'in Hürmüz Boğazı'nın yeniden açılmasına yardım etme teklifini beraberinde getirirken, Çin'den Tayvan meselesinin yanlış yönetilmesinin çatışmayı tetikleyebileceği uyarısı da beraberinde geldi.

Trump, Tayvan'a yönelik politikasının değişmediğini söyledi fakat Tayvan'ın Çin'den bağımsızlık ilan etmesi fikrine karşı olduğunu belirtti. Olası bir işgal durumunda ABD'nin neden askeri destek göndereceğini sorgular gibi konuştu. Fox News'e yaptığı açıklamada, "Birilerinin bağımsız olmasını istemiyorum ve sonra, biliyorsunuz, bizim 9 bin 500 mil yol gidip bir savaşta çarpışmamız bekleniyor. Ben bunu istemiyorum," dedi.

"Onların sakinleşmesini istiyorum. Çin'in de sakinleşmesini istiyorum," diyerek sözlerine eklemeye bulundu. Tayvan Dışişleri Bakanlığı, cumartesi günü Trump'ın açıklamalarına yanıt verdi. Bakanlık, bölgedeki barış çabalarına verdiği destek için Trump'a teşekkür etti ancak Tayvan'ın "egemen ve demokratik bir ülke" olduğunu yeniden vurguladı. Yapılan açıklamada, "Pekin'in Tayvan üzerinde egemenlik iddia etme hakkı yoktur," denildi.

Tayvan Hükümeti'nin "ABD ile iş birliğini derinleştirmeye, güç yoluyla barışı korumaya ve Tayvan Boğazı'nın güvenlik ve istikrarının tehdit edilmemesini ya da zedelenmesini sağlamaya" devam edeceği belirtildi.

Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'in sözcüsü, bu hafta başında Tayvan'ın "Çin-ABD ilişkilerindeki en önemli mesele" olduğunu ve iki ülkenin gelecekteki ilişkileri açısından önemli bir yere sahip olduğunu söyledi

Aralık ayında Tayvan'a füzeler, insansız hava araçları, topçu sistemleri ve askeri yazılımları içeren 11 milyar dolarlık rekor bir silah paketi onaylayan Trump, mevkidaşı Xi Jinping ile görüşmek üzere Çin'e yaptığı ziyareti tamamladıktan sonra FOX News'e yaptığı röportajda, Tayvan'a 14 milyar dolarlık yeni bir silah paketine henüz yeşil ışık yakmadığını ve bunun "Çin'e bağlı" olduğunu belirtti. Trump, "Açıkçası bu bizim için çok iyi bir pazarlık," dedi. Tayvan Başkanı Lai Ching-te yaptığı açıklamada, ABD'nin Tayvan'a silah satışının ve iki taraf arasındaki güvenlik iş birliğinin sadece yasalara tabi olmadığını, aynı zamanda bölgesel barış ve istikrar için önemli olduğunu söyledi. "Başkan Trump'a, Tayvan'a silah satışlarının ölçeği ve miktarındaki sürekli artış da dahil olmak üzere, ilk döneminden bu yana Tayvan Boğazı'nda barış ve istikrara verdiği sürekli destek için teşekkür ediyoruz," diye ekledi.

Çin'i "bölgesel barış ve istikrarı baltalayan ve statükoyu değiştirmeye çalışan temel neden" olarak nitelendiren Lai, "Tayvan çatışmayı kışkırtmayacak ya da tırmandırmayacak, ancak ulusal egemenlik ve onurundan ya da demokratik ve özgür yaşam biçiminden de baskı altında vazgeçmeyecektir," dedi.

Trump'ın Tayvan'ın bağımsızlığına mesafeli yaklaşımı, ABD'nin Çin ile doğrudan gerilimden kaçındığını göstermektedir. Bu durum, Uluslararası İlişkilerde "realizm" teorisiyle açıklanmaktadır. Realist yaklaşıma göre devletler, demokrasi söyleminden çok güç dengesi ve güvenlik çıkarlarına göre hareket eder. Washington, bir yandan Tayvan'a destek verirken diğer yandan Pekin'i provoke edecek bağımsızlık söylemlerinden uzak durarak bölgedeki dengeyi korumayı hedeflemektedir.

ORTADOĞU

LÜBNAN'DA İNSANİ TRAJEDİ DERİNLEŞİYOR

İsrail ordusu, 17 Nisan'da yürürlüğe giren resmi ateşkese rağmen, Hizbullah unsurlarını geriletmek ve bölgesel nüfuzunu korumak amacıyla Lübnan genelinde sivilleri ve altyapıyı hedef alan ağır bombardımanlarını sürdürüyor.

NNA'nın verilerine göre, Kurban Bayramı'nın ikinci gününde düzenlenen 99 hava saldırısı ve 9 topçu atışında, aralarında kadın, çocuk ve Lübnan askerlerinin de bulunduğu en az 28 sivil yaşamını yitirdi, 42 kişi ağır yaralandı.

Nebatiye, Sur, Sayda ve Aley gibi kritik noktalarda yoğunlaşan bombardımanlar tarihi bir camiye, onlarca ev ve iş yerini yerle bir etti. İsrail'in sınır güvenliği gerekçesiyle yürüttüğü askeri operasyonlar, mart ayından bu yana toplam can kaybını 3 bin 324'e yükseltirken, 1 milyondan fazla insanı göçe zorlayarak bölgeyi derin bir insani krize sürüklüyor. Bu durum, diplomatik çabaların sahadaki saldırganlığı durdurmaya yetmediğini gösterirken; küresel aktörlerin ateşkes ihlallerine karşı daha somut ve caydırıcı yaptırımları devreye sokmasını zorunlu kılıyor.

İRAN'IN ASİMETRİK İHA HEGEMONYASI

Akram Kharief, "Şahid'in Gölgesinde" adlı yeni kitabında Tahran'ın küresel askeri dengeleri sarsan savunma stratejisini ortaya koydu.

Analizlere göre, 1980'deki Irak işgalinde hava üstünlüğünü kaybeden İran, yerli İHA programının temellerini İsfahan Üniversitesi'ndeki bir öğrenci atölyesinde attı. 1983'te ilk prototipin Irak mevzilerinden görüntü getirmesiyle resmîyet kazanan bu program, zamanla küresel bir ağı dönüştü. Devrim Muhafızları'nın paravan şirketlerle sivil teknolojileri ve Amerikan çiplerini ülkeye sızdırması, maliyeti sadece 20 bin dolar olan Şahid araçlarını doğurdu.

Ağır yaptırımlar altındaki İran'ın, teknolojik açığı niceliksel çoğunluk ve düşük maliyetle kapatma stratejisi asimetrik savaşı kökten değiştirdi. Radara yakalanmayan bu ucuz İHA'ların sürü halinde fırlatılması, düşmanın milyonlarca dolarlık hava savunma füzelerini tüketerek ekonomik çöküş yaratıyor. Geçmişte alay edilen İran İHA'ları, bugün 2026 askeri konjonktüründe binlerce kilometre ötedeki hedefleri vurabilen ve küresel çatışmalarda oyunun kurallarını yeniden yazan jeopolitik bir silaha dönüşmüş durumdadır.

PARIZESAD REJİMİNİN İLK YARGILAMASI

Suriye'nin yeni mahkemeleri, Aralık 2024'te devrilen Beşar Esad yönetiminin sarsıcı suçlarına ortak olan üst düzey figürleri hukuken cezalandırmak adına tarihi bir adım attı. Dönemin siyasi güvenlik istihbarat teşkilatı başkanı ve Esad'ın kuzeni Atef Najib, geçtiğimiz pazar günü, Şam'daki tarihi Adalet Sarayı'nda, kurban yakınlarının öfke dolu sloganları ve gözyaşları arasında hâkim karşısına çıkarıldı.

Sanığın siyah-beyaz hapisane üniformasıyla parmaklıklar ardına konulması ve Beşar Esad dâhil firarı isimlerin gıyabi ithamlarının salonda okunması suretiyle yürütülen bu ilk duruşmada, Najib doğrudan 2011 yılında Deraa'da çocuklara yönelik işkenceler ve halka karşı açılan ateşlerden sorumlu tutuldu. "Suriye ulusuna karşı suç işlemek" gerekçesiyle başlatılan bu yargılama, rejim mağdurları için adalete giden yolda büyük bir dönüm noktası olarak kutlansa da, derin hukuki tartışmaları beraberinde getirdi.

İnsan hakları savunucuları, mevcut Suriye yasalarında "insanlığa karşı suçlar" ve "savaş suçları" tanımları henüz tam yasalaşmadan alalecele yapılan bu yargılamayı, kamuoyu baskısını azaltmaya yönelik bir tiyatro olarak eleştiriyor. Ahmed Şara liderliğindeki yeni hükümetin, Tadamon katliamcısı Emced Yusuf gibi isimleri tutuklarken, bazı eski milis komutanlarını barış komisyonlarına dâhil etmesi, ülkedeki geçiş dönemi adaletinin tarafsızlığı ve kalıcılığı konusundaki kaygıları 2026 konjonktüründe de tırmandırmaya devam ediyor.

İSRAİL'DE FİLİSTİNLİLERE İDAM YASASI

İsrail parlamentosu Knesset, İsraillilere yönelik ölümcül eylemlerden suçlu bulunan Filistinlilere asılarak idam cezası verilmesini öngören yasa 62 lehte, 48 aleyhte oyla onayladı. Mayıs 2026'da yürürlüğe giren yasa, 1962'deki Nazi suçlusu Adolf Eichmann infazından bu yana en büyük yargısal kırılmayı yarattı.

Düzenleme, Batı Şeria'daki askeri mahkemelere "terör" suçlarında, ceza mahkemelerine ise "devletin varlığına son verme niyetiyle" cinayet işleyen İsrail vatandaşı Filistinlilere idam yetkisi tanıyor. Filistin Yönetimi kararı sertçe kınarken, muhalif Ram Ben Barak "Bu çifte hukukla değerlerimizi kaybettik" eleştirisinde bulundu. Sivil Haklar Derneği'nin Yüksek Mahkeme'ye taşımaya hazırlandığı bu hamle, apartheid suçlamalarını derinleştirme ve şiddeti tırmandırma potansiyeli taşıyor.

RIYAD'IN BATILI DANIŞMANLIK DEVLERİNİ TASFİYE STRATEJİSİ VE EKONOMİ-POLİTİK SONUÇLARI

McKinsey ve BCG gibi küresel firmaların, devletlerin mahrem iktisadi verilerine, enerji haritalarına ve savunma bütçelerine erişimi, Ukrayna savaşı ve Hürmüz Boğazı gerilimleri gölgesinde Riyad tarafından ciddi bir ulusal güvenlik açığı olarak değerlendirilmiştir. Veri egemenliğini korumak adına yabancı firmalara kapıyı kapatan Suudi Arabistan, devlet verilerinin millileştirilmesini askerî bir savunma doktrini kadar hayati kabul etmektedir.

Riyad'ın bu adımı, BAE ile bölgesel rekabetinden ve Washington'ın bölgedeki askerî varlığını kaydırmasıyla derinleşen güven krizinden bağımsız okunamaz. Küresel kapitalizmin akıl hocalığına rest çeken Velihaht Prens Muhammed bin Selman, çok kutuplu dünya düzeninde Çin ile geliştirdiği ticari ve teknolojik ortaklıklara dayanarak Riyad'ı bağımsız bir finansal çekim merkezi hâline getirmeyi hedeflemektedir. Bu durum, yapay zekâdan siber güvenliğe kadar Batı dışı aktörlerle (Non-Western actors) yeni ittifakların önünü açmaktadır.

Sonuç olarak, Batılı danışmanlık şirketleriyle yeni sözleşme yapılmaması küresel finans için milyarlarca dolarlık pazar kaybı anlamına gelirken; kısa vadede projelerde bürokratik yavaşlama riski barındırır da, uzun vadede Körfez'in asimetrik bağımlılığını kırarak Kuveyt, Katar ve Umman gibi diğer Körfez monarşileri için de Batı merkezli danışmanlık hegemonyasının sonunu hazırlayacak güçlü bir emsal teşkil etmektedir.

Suudi Arabistan Krallığı, modern iktisat tarihinin en büyük ekonomik ve yapısal dönüşüm projelerinden biri olan "Vizyon 2030" reformlarında radikal bir makas değişikliğine giderek, bugüne kadar tasarımlarını McKinsey, Boston Consulting Group (BCG), PwC ve Deloitte gibi milyar dolarlık Batılı yönetim danışmanlığı firmalarının entelektüel sermayesine dayandığı modernleşme dalgasında köklü bir revizyona imza atmıştır.

Riyad yönetiminin aldığı son kararlar kamu kurumlarının, bakanlıkların ve devlete bağlı fonların Batılı ajanslarla yeni sözleşmeler imzalamasını tamamen durdurması, yalnızca basit bir mali tasarruf tedbiri ya da bürokratik bir düzenleme değil; aksine Körfez'de yükselen ekonomik milliyetçiliğin (Economic Nationalism) ve devlet egemenliğini küresel finansörlerin hegemonyasından arındırma arayışının en somut tecellisidir.

Bu hamlenin arkasındaki en birincil iç politika motivasyonunu, ülkede yıllardır uygulanan ancak sivil bürokrasiye tam anlamıyla entegre edilemeyen "Saudization", yani iş gücünü millileştirme programı oluşturmaktadır. Vizyon 2030'un ilk on yılında, Krallığın NEOM ve Kızıldeniz Projesi gibi en kritik mega yatırımları yabancı uzmanların liderliğinde şekillendirilirken, bu durum devletin milyarlarca dolarlık bütçesinin dışarıya akmasına ve yerli Suudi gençliğinin stratejik karar alma mekanizmalarından dışlanması riskine yol açmıştır.

Sürdürülebilir bir devlet inşasının (state-building) ancak yerli elitlerin yetkinliğiyle mümkün olacağının farkına varan Riyad, Batılı danışmanlara ödenen fahiş ücretleri keserek bu fonları kendi teknokrat sınıfını yetiştirmek ve yerli danışmanlık havuzlarını kurmak amacıyla kullanmayı hedeflemekte, böylece küresel akla bağımlı bir taşeron devlet modelinden bağımsız bir aktör modeline geçiş yapmaktadır. Bu radikal strateji değişimi, aynı zamanda Kamu Yatırım Fonu (PIF) gibi trilyon dolarlık küresel aktörlerin portföy yönetim mantığını da sarsmaktadır; çünkü Riyad artık dışarıdan ithal edilen reçetelerin yerel sosyoekonomik dinamiklerle uyuşmadığını ve projelerin sürdürülebilirliğine katkı sunmadığını açıkça görmektedir.

Batılı firmaların tek tipleştirilmiş küreselleşme modellerinin yerine, Krallığın yerel kodlarına uygun özgün kalkınma stratejilerinin geliştirilmesi, Muhammed bin Selman'ın bölgesel liderlik vizyonunun merkezinde yer almaktadır. Yabancı şirketlerin yerel ofislerini Riyad'a taşıma zorunluluğu getiren önceki düzenlemelerin ardından gelen bu yeni yasak, Batı merkezli küresel sermayeye karşı aşamalı olarak dozajı artırılan bir ekonomik egemenlik ilanının en tepе noktasıdır. Madalyonun diğer yüzünde ise çok daha hassas bir ulusal güvenlik, veri egemenliği ve jeostratejik istihbarat problemi yer almaktadır.

BATI AVRUPA

İSPANYA'DA SÁNCHEZ HÜKÜMETİ

İspanya Başbakanı Pedro Sánchez, mayıs ayı boyunca hükümeti ve çevresindeki isimleri hedef alan yolsuzluk soruşturmalarının derinleşmesiyle siyasi kariyerinin en zorlu dönemlerinden birini yaşadı.

Ayın başında zaten devam eden soruşturmalar gündemdeyken, baskı özellikle Sánchez'in yakın çevresi ve Sosyalist İşçi Partisi'ne (PSOE) uzanan yeni gelişmelerle arttı.

20 Mayıs'ta Sánchez, nüfuz ticareti iddialarıyla soruşturulan eski Başbakan José Luis Rodríguez Zapatero'ya açık destek verdi. Aynı dönemde Sánchez'in eşi Begoña Gómez hakkındaki yolsuzluk ve kamu kaynaklarının kötüye kullanılması iddiaları ile kardeşi David Sánchez'e yönelik nüfuz ticareti suçlamaları yeniden kamuoyunun gündemine taşındı.

23 Mayıs'ta Madrid'de on binlerce kişi hükümet karşıtı gösterilere katılarak Sánchez'in istifasını talep etti. Kriz 27 Mayıs'ta yeni bir boyut kazandı. Polis ekipleri, devam eden yolsuzluk soruşturmaları kapsamında PSOE genel merkezinde arama gerçekleştirdi. Bu gelişme, soruşturmaların doğrudan iktidar partisinin merkezine ulaştığı yorumlarına yol açtı. Ayın son günlerinde Zapatero hakkında yürütülen soruşturmanın genişlemesi, Sánchez üzerindeki baskıyı daha da artırdı.

AB'DEN TEMU'YA REKOR CEZA

Avrupa Birliği (AB), Çin merkezli e-ticaret platformu Temu'ya, platform üzerinde satılan yasa dışı ve güvenlik standartlarını karşılamayan ürünlere karşı yeterli önlem almadığı gerekçesiyle 200 milyon euro para cezası verdi.

Avrupa Komisyonu tarafından açıklanan karar, Dijital Hizmetler Yasası kapsamında şimdiye kadar verilen en yüksek yaptırımlardan biri olarak değerlendiriliyor. Yaklaşık iki yıl süren soruşturma sonucunda Komisyon, Temu'nun tüketicileri korumaya yönelik risk analizlerinin yetersiz kaldığını ve platformda tehlikeli ürünlerin satışının önüne geçemediğini tespit etti. Yapılan incelemelerde özellikle çocuk oyuncakları, elektronik şarj cihazları ve çeşitli tüketici ürünlerinde ciddi güvenlik ihlalleri bulunduğu belirtildi. Yetkililer, bazı ürünlerin yasaklı kimyasallar içerdiğini ve kullanıcı sağlığı açısından risk oluşturduğunu açıkladı.

Avrupa Komisyonu, şirketten 28 Ağustos'a kadar kapsamlı bir düzeltici eylem planı sunmasını talep etti. Aksi halde ek yaptırımların gündeme gelebileceği ifade edildi. Temu ise karara itiraz ederek cezanın orantısız olduğunu savundu.

AB'DEN ÇİN'E KARŞI DAHA SERT TİCARET HAMLESİ: ALMANYA'NIN TUTUMU DEĞİŞİYOR

Avrupa Birliği'nde Çin'e yönelik ticaret politikalarında daha sert önlemler alınması yönündeki baskı artarken, uzun süredir temkinli yaklaşımıyla bilinen Almanya'nın da bu çizgiye yaklaşmaya başladığı görülüyor. Fransa, İtalya, İspanya, Hollanda ve Litvanya'nın Avrupa Komisyonu'na sunduğu ortak belgede, Çin'in devlet destekli üretim politikalarına karşı daha sık gümrük tarifeleri uygulanması ve yeni ekonomik savunma araçlarının geliştirilmesi talep edildi.

Brüksel'de yapılan değerlendirmelerde, Çin'den gelen düşük maliyetli ürünlerin Avrupa sanayisi üzerinde ciddi baskı yarattığı ve özellikle otomotiv, kimya, çelik ile temiz teknoloji sektörlerinde rekabet gücünü zayıflattığı vurgulandı.

Almanya ise geçmişte Çin'e karşı sert ticaret önlemlerine mesafeli durmasına rağmen, artan dış ticaret açığı nedeniyle pozisyonunu yeniden değerlendiriyor. Uzmanlar, Çin'in üretim kapasitesindeki hızlı büyümenin Avrupa'da "Çin Şoku 2.0" olarak adlandırılan yeni bir sanayisizleşme riskini tetiklediğini savunuyor.

ALMANYA'DA İŞSİZLİKTE MAYIS SÜRPRİZİ

Almanya iş gücü piyasası mayıs ayında beklenmedik bir iyileşme sinyali verdi. Federal İş Ajansı tarafından 29 Mayıs'ta açıklanan verilere göre, mevsimsellikten arındırılmış işsiz sayısı mayısta 12 bin kişi azalarak piyasa beklentilerinin tersine geriledi.

İşsizlik oranı da yüzde 6,4'ten yüzde 6,3'e düştü ve işsiz sayısı yeniden 3 milyonun altına inerek 2,95 milyon seviyesine geriledi. Ancak yetkililer bu iyileşmenin büyük ölçüde nisan ayındaki zayıf verilerin yarattığı teknik bir düzeltmeden kaynaklandığını belirtti.

Mayıs ayı boyunca yayımlanan ekonomik göstergeler ise iş gücü piyasasının hâlâ baskı altında olduğunu ortaya koydu. 25 Mayıs'ta yayımlanan EY araştırması, Alman sanayisinde işten çıkarmaların sürdüğünü gösterdi. Araştırmaya göre sektör son bir yılda 127 binden fazla istihdam kaybederken, özellikle otomotiv sanayisinde personel azaltımları dikkat çekti. Sonuç olarak işsizlik düşüşü kısa vadeli bir rahatlama yaratsa da iş gücü piyasasının genel görünümü kırılganlığını koruyor.

◆ İNGİLTERE'DE MAYIS AYI YEREL SEÇİMLERİNDE ◆ REFORM UK RÜZGÂRI

İngiltere’de mayıs ayı boyunca siyasi gündemin merkezinde, Nigel Farage liderliğindeki Reform UK’nin yükselişi yer aldı. Ayın başında yayımlanan kamuoyu yoklamaları, partinin hem iktidardaki İşçi Partisi’ni (Labour) hem de Muhafazakâr Parti’yi (Conservative Party) geride bırakabileceğine işaret ederken, 7 Mayıs’ta yapılan yerel seçimler bu eğilimin sandığa da yansıdığını gösterdi.

Seçim kampanyası sürecinde Farage, Reform UK’yi “bir sonraki genel seçimin gerçek alternatifi” olarak konumlandırdı. Parti; özellikle İngiltere’nin kuzeyindeki eski sanayi bölgelerinde göç politikaları, hayat pahalılığı ve geleneksel partilere duyulan güvensizlik üzerinden seçmene ulaşmaya çalıştı. Aynı dönemde Reform UK’nin dijital kampanyalara ve sosyal medya reklamlarına büyük yatırımlar yaptığı ortaya çıktı. Mayıs ayının son haftasında yayımlanan verilere göre parti, seçim öncesindeki iki haftada Facebook reklamlarına yüz binlerce sterlin harcayarak İşçi Partisi ile benzer seviyede bir görünürlük yakaladı.

7 Mayıs’taki yerel seçimlerde Reform UK birçok bölgede dikkat çekici başarılar elde etti. Parti, hem Muhafazakârların hem de İşçi Partisi’nin geleneksel kaleleri olarak görülen bölgelerde oylarını artırdı. Newcastle-under-Lyme gibi bazı belediyelerde çoğunluğu kazanarak yerel yönetimlerin kontrolünü ele geçirdi. Sonuçlar, İngiliz siyasetinde uzun süredir hâkim olan iki partili yapının ciddi biçimde sarsıldığını yönünde yorumlandı.

Seçim gecesinin ardından Farage, sonuçları “İngiliz siyasetinde tarihi bir değişim” olarak nitelendirdi. Buna karşılık Başbakan Keir Starmer liderliğindeki İşçi Partisi ağır kayıplarla karşı karşıya kaldı. Parti özellikle Kuzey İngiltere’deki geleneksel seçmen tabanında oy kaybederken, Muhafazakârlar da birçok bölgede gerilemeye devam etti. Reuters’ın değerlendirmesine göre sonuçlar, seçmenlerin mevcut siyasi düzene yönelik memnuniyetsizliğini açık biçimde ortaya koydu.

Ayın ilerleyen günlerinde seçim sonuçlarının etkisi sürerken Reform UK, elde ettiği başarıyı kalıcı hâle getirmek amacıyla İskoçya ve Galler’deki örgütlenmesini güçlendirmeye yöneldi. Ancak parti içinde bazı görüş ayrılıkları ve sağ kanattaki rakip hareketlerle yaşanan gerilimler de gündeme geldi. Buna rağmen mayıs ayı sonunda yapılan değerlendirmelerde Reform UK’nin İngiltere siyasetindeki en önemli yükselen güçlerden biri hâline geldiği konusunda geniş bir görüş birliği oluştu.

TÜRK DÜNYASI

ANİ KÖPRÜSÜ RESTORASYONU TÜRKİYE- ERMENİSTAN DİYALOĞUNA YENİ BİR ZEMİN SAĞLIYOR

Türkiye ile Ermenistan arasında uzun yıllardır devam eden normalleşme sürecinde dikkat çekici bir gelişme yaşandı. İki ülke arasında Kars'ta bulunan tarihi Ani Köprüsü'nün ortak restorasyonuna yönelik mutabakat zaptı imzalandı.

Avrupa Siyasi Topluluğu Zirvesi kapsamında gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda imzalanan anlaşma, sınır bölgesinde yer alan ortak kültürel mirasın korunmasını amaçlıyor. Tarihi İpek Yolu güzergâhının önemli unsurlarından biri olan Ani Köprüsü'nün yeniden ayağa kaldırılması, kültürel iş birliğinin geliştirilmesi açısından sembolik önem taşıyor.

Uzmanlar, projenin teknik bir restorasyon çalışmasının ötesinde, iki ülke arasında güven inşa etmeye yönelik bir diplomatik girişim niteliği taşıdığını değerlendiriyor. Uluslararası ilişkiler açısından bakıldığında bu adım, kültürel diplomasiinin çatışma çözümü ve güven artırıcı önlemler bağlamındaki önemini ortaya koyuyor.

Aynı zamanda Güney Kafkasya'da istikrarın güçlendirilmesi ve bölgesel diyalogun desteklenmesi bakımından olumlu bir gelişme olarak görülüyor. Ani Köprüsü'nün ortak restorasyonu, Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde karşılıklı güvenin artırılmasına katkı sağlayabilecek somut iş birliği örneklerinden biri olarak öne çıkıyor.

TÜRKİSTAN ZİRVESİ'NDE UZAY VE TEKNOLOJİ İŞBİRLİĞİ VURGUSU

Kazakistan'ın Türkistan kentinde 15 Mayıs 2026 tarihinde gerçekleştirilen Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Gayriresmî Zirvesi'nde kabul edilen Türkistan Bildirisi, Türk dünyasında teknoloji odaklı bölgesel iş birliğinin güçlendirilmesine yönelik önemli kararlar içerdi.

"Yapay Zekâ ve Dijital Kalkınma" temasıyla düzenlenen zirvede, yapay zekâ, dijital dönüşüm, uzay teknolojileri ve ortak inovasyon projeleri öncelikli gündem maddeleri arasında yer aldı. Türkiye'nin son yıllarda geliştirdiği "Uzay Vatan" stratejisi kapsamında ortak uydu projeleri, teknoloji transfer mekanizmaları ve bilimsel araştırma faaliyetlerinin artırılması hedeflendi. Ayrıca STEM alanlarında eğitim programları, öğrenci değişim projeleri ve ortak teknoloji festivallerinin düzenlenmesi kararlaştırıldı.

Zirve, Türk devletleri arasında yalnızca kültürel ve siyasi bağların değil, teknolojik entegrasyonun da kurumsallaştırılmasına yönelik önemli bir adım olarak değerlendiriliyor. Uluslararası ilişkiler perspektifinden bakıldığında bu gelişme, Türk dünyasının stratejik özerklik kapasitesini artırma ve küresel teknoloji rekabetinde daha görünür bir aktör olma hedefini yansıtıyor. Böylece TDT, ekonomik ve siyasi iş birliğinin yanı sıra teknoloji diplomasisini de bölgesel entegrasyonun temel unsurlarından biri hâline getirmeyi amaçlıyor.

◆ ERMENİSTAN'IN TÜRK DÜNYASI İŞBİRLİĞİNDEKİ◆ POTANSİYELİ VE ÖNEMİ

Ermenistan ile Türk dünyası arasındaki ilişkiler tarihsel olarak çatışma ve iş birliği dinamiklerinin iç içe geçtiği bir seyir izlemiştir. Güney Kafkasya, yüzyıllar boyunca Türk ve Ermeni topluluklarının siyasi, ekonomik ve kültürel etkileşimlerine ev sahipliği yapmış olsa da Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından ortaya çıkan Karabağ sorunu bölgesel ilişkileri güvenlik eksenli bir yapıya dönüştürmüştür. Bu süreçte Türkiye-Ermenistan sınırının kapanması ve Azerbaycan-Ermenistan çatışması, bölgesel entegrasyon imkanlarını önemli ölçüde sınırlandırmıştır.

Günümüzde ise Güney Kafkasya'da ortaya çıkan yeni jeopolitik ortam, Ermenistan'ın Türk dünyasıyla ilişkilerinde farklı fırsatlar yaratmaktadır. Türkistan merkezli yeni jeopolitik vizyon ve Türk Devletleri Teşkilatı'nın artan kurumsal kapasitesi, Avrasya'daki ulaştırma ve ticaret ağlarını yeniden şekillendirmektedir. Bu bağlamda Ermenistan, Orta Koridor ve bölgesel bağlantısallık projeleri açısından stratejik bir konuma sahiptir. Türkiye ile Ermenistan arasında son yıllarda hız kazanan normalleşme görüşmeleri, sınır kapılarının açılmasına yönelik beklentiler ve Ani Köprüsü'nün ortak restorasyonu gibi kültürel diplomasi girişimleri, taraflar arasında güven artırıcı önlemler olarak öne çıkmaktadır.

Uluslararası ilişkiler perspektifinde Ermenistan'ın Türk dünyasıyla geliştireceği ekonomik ve lojistik iş birliği, yalnızca ikili ilişkileri değil, Güney Kafkasya'daki güç dengelerini de etkileyebilir. Özellikle ulaştırma koridorlarının etkinleşmesi, ticaret hacminin artması ve enerji ağlarının çeşitlenmesi; karşılıklı bağımlılık yaratarak bölgesel istikrara katkı sağlayabilir. Bu durum aynı zamanda Ermenistan'ın Rusya merkezli dış politika bağımlılığını azaltmasına ve çok yönlü dış politika kapasitesini artırmasına imkan tanıyabilir.

Önümüzdeki dönemde Türkiye-Ermenistan normalleşme sürecinin ilerlemesi ve Azerbaycan ile kalıcı bir barış anlaşmasının imzalanması halinde Ermenistan, Türk dünyasının ekonomik ve ulaştırma ağlarına kademeli biçimde entegre olabilir. Böyle bir gelişme, Türk Devletleri Teşkilatı'nın Avrasya'daki jeoekonomik etkinliğini artırırken Güney Kafkasya'yı rekabet alanından iş birliği alanına dönüştürebilecek stratejik bir fırsat yaratabilir.

RUSYA-KAFKASYA

RUSYA'NIN BALİSTİK FÜZESİ: SARMAT

12 Mayıs 2026 tarihinde Moskova saatiyle 11:15'te, Plesetsk Uzay Üssü'ndeki bir silodan duman yükseldi ve RS-28 Sarmat füzesi, operasyonel olarak geçerli bir testte ilk kez Rus topraklarından havalandı. Bu, daha önce iki kez felaketle sonuçlanan silo patlamalarıyla ertelenmiş, kesintiye uğramış bir andı. Rusya Stratejik Füze Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Sergei Karakayev başarıyı bildirdi.

Karakayev, Putin'e "Fırlatma başarılı oldu ve görev hedeflerine ulaşıldı." dedi ve bu testin, Rusya'nın Stratejik Füze Kuvvetleri'nin 2026 yılı sonuna kadar Krasnoyarsk bölgesindeki Uzhur birliğine ilk Sarmat füzeleriyle donatılmış alayı konuşlandırmasının önünü açtığını sözlerine ekledi. Salı günü Putin, Sarmat füzesinin toplam yük taşıma kapasitesinin "mevcut muadillerinin dört katı" olduğunu övünerek dile getirdi. Ayrıca füzenin balistik ve yörünge altı yörüngelerinin 35.000 kilometreyi (21.748 mil) aşan bir operasyonel menzile olanak sağladığını iddia etti.

Ayrıca "Rusya, var olan en güçlü füze olan Sarmat'ı geliştirdi. Dünyada benzeri yok ve uzun bir süre de olmayacak. Sarmat, Silahlı Kuvvetlerimizin muharebe gücünü önemli ölçüde artıracak." sözlerini de ekledi.

Sarmat, Batılı analistler tarafından "Şeytan 2" olarak adlandırılan ve birden fazla nükleer savaş başlığı taşıyacak şekilde tasarlanmış olup, Rusya'nın yeni nesil cephaneliğinin temel taşlarından biri haline gelmiş oldu.

SAVAŞ'IN RUSYA'YA ETKİLERİ: DİJİTALDEN NAKİTE GEÇİŞ

Rus iş dünyası haber sitesi RBC'nin 13 Mayıs'ta bildirdiğine göre, Rusya Merkez Bankası 2026 Mayıs tatillerinde nakit talebinin şimdiye kadarki en yüksek seviyede olduğunu kaydetti.

Rusya'da dolaşımdaki nakit miktarı, 1-11 Mayıs tarihleri arasındaki tatil döneminde 210,5 milyar ruble artarak, merkez bankasının 2011'de verileri takip etmeye başlamasından bu yana en yüksek rakama ulaştı ve 2025'te aynı dönemde kaydedilen 41,2 milyar rublelik artışın beş katına denk geliyor. Hesaplamalara göre, Rusya'da dolaşımdaki nakit miktarı son üç ayda 1,1 trilyon rubleden fazla artarak 2025 yılının tamamında kaydedilen artıştan daha fazla oldu.

Merkez bankası daha önce, bu yılki nakit artışının, tüketicileri ve işletmeleri günlük ödemeleri karşılamak için fiziksel para bulundurmaya zorlayan tekrarlanan mobil internet kesintileriyle bağlantılı olabileceğini belirtmişti. Ukrayna ile savaş sırasında Rusya'nın birçok bölgesinde yaygın internet kesintileri yaşanmıştı, ancak bu yıl 13 milyondan fazla nüfusa sahip Moskova da bu kesintilerden etkilendi. Bu durum, Rusların yakın zamana kadar büyük ölçüde banknotlardan vazgeçip ödeme etiketleri ve akıllı telefon uygulamaları gibi dijital yöntemleri tercih etmeleriyle tam bir tezat oluşturuyor.

Nakit paraya yeniden kucak açılması, güvenlik ve ekonomik verimlilik arasındaki dengeyi vurguluyor; zira insansız hava aracı savunma önlemleri, birçok kişinin eskidiğini sandığı alışkanlıkları yeniden canlandırıyor.

RUSYA'NIN ABHAZYA'YA YENİ STRATEJİSİ : YUMUŞAK İLHAK

Mayıs ayında Rusya Federasyonu Hükümeti Başbakan Yardımcısı Alexander Novak koordinasyonunda, Kuzey Kafkasya Federal Bölgesi cumhuriyetleri (Kabardey-Balkar, Adige, Karaçay-Çerkesya) ve de facto Abhazya yönetimi arasında bölgesel ticareti, turizmi ve lojistiği canlandırmayı hedefleyen çok sektörlü stratejik işbirliği anlaşmalarının imzalandığı bildirildi.

Kafkas Yatırım Forumu'na göre Kuzey Kafkas cumhuriyetleri ve Abhazya, ticaret ve ekonomik bağlarını genişletme niyetlerini teyit ettiler. Abhazya temsilcileri, uçuş ağını genişletmek için Stavropol havaalanlarıyla anlaşmaya vardılar ve 1 Haziran 2026'dan itibaren Mineralnye Vody'den Sukhum'a direkt uçuş hattı kuruldu. İki havaalanı haftada iki uçuşla birbirine bağlanacak. Abhazya Başbakanı Vladimir Delba, Sukhum ile Kuzey Kafkasya cumhuriyetleri arasındaki ilişkilerin stratejik önemini vurgulayarak, bu anlaşmaların uygulanması için yasal çerçevenin resmileştirilmesinin öncelikli olduğunu belirtti.

Kuzey Kafkasya cumhuriyetleri ile Abhazya arasında geçmişte birkaç kez görüşülen artan işbirliği, özellikle Mineralnye Vody ve Sukhum arasında uçuş bağlantısının kurulmasıyla son bir ayda daha somut bir aşamaya ulaştı. Rusya, Abhazya'yı diğer Kuzey Kafkas Cumhuriyetleri ile yakınlaştırarak aslında kendisine de yeni bir alternatif turizm destinasyonu ve güvenli bir iç pazar oluşturmuş oldu.

Her iki bölge de mali açıdan Rusya'ya bağımlıdır. Kuzey Kafkasya cumhuriyetleri, Rusya Federasyonu'nun bir parçası olup, Moskova'nın yabancı yatırım çekerek ve bölgesel turizm ve sanayi projelerini destekleyerek yerel kalkınmayı desteklemeye yönelik sosyoekonomik stratejisinden faydalanırken; Abhazya, fiili bir cumhuriyet statüsünde olduğu için bağımsızlığını korumak ve uluslararası alanda neredeyse hiç tanınmamasının yol açtığı zor ekonomik koşullarla başa çıkmak için Moskova'nın askeri ve mali desteğinden yararlanmıştır.

Finansal desteklerden altyapı entegrasyonuna geçiş, Moskova'nın yaklaşımında bir değişimi, pasif destekten aktif bölgesel mühendisliğe doğru bir yönelimi işaret ediyor. Taraflar arasındaki işbirliği, Kuzey Kafkasya'yı Abhazya ile daha iyi bağlayacak ve ekonomik alışverişi artıracak bir ulaşım koridorları ve ticaret tesisleri ağı oluşturarak hem yerel hem de bölgesel düzeyde faydalı olabilir.

Rusya için Kuzey Kafkasya-Abhazya iş birliği, bölgesel istikrarı ve ekonomik kalkınmayı artırabilir ve Moskova'nın Güney Kafkasya'daki dış politikasını destekleyebilecek güçlü bir blok oluşturabilir.

Siyasi düzeyde, Kuzey Kafkasya ve Abhazya ekonomilerinin iç içe geçmesi, barış ve istikrara yönelik ortak bir çıkar yaratacak ve bu da her iki tarafı da istikrarı garanti altına almak için iş birliği yapmaya teşvik edecektir; bu durumda istikrar yalnızca askeri varlığa dayanmayacaktır.

Yeni Mineralnye Vody-Sukhum uçuş bağlantısının, özellikle yaz aylarında hızlı bir "turizm patlaması" yaratması ve dolayısıyla Abhazya ekonomisine ekonomik faydalar sağlaması muhtemeldir. Bu bağlantı, geçen yıl yeniden faaliyete geçen ve daha fazla turist ve yatırımcı çekmek ve Abhazya'nın yıllarca tek giriş noktasının Rusya sınırı olması nedeniyle yaşadığı izolasyonu azaltmak için bölgesel ve Rus şehirleriyle daha geniş bir uçuş ağı oluşturması gereken Sukhum Havalimanı için önemlidir.

Orta vadede, Kuzey Kafkasya ve Abhazya arasında daha derin bir entegrasyon ve iş birliği, Gürcistan'ı endişelendirebilir; zira Gürcistan, bu entegrasyonu Moskova'nın bölge üzerindeki ekonomik "yumuşak ilhak" yoluyla hakimiyetini pekiştirme yönünde kasıtlı bir hamlesi olarak görebilir.

◆ TUZLA KAPIJA KATLIAMI: 31 YILDIR ADALET ARAYAN TRAJEDİ ◆

2026 Mayıs'ın son haftasında, Bosna Hersek'in kuzeydoğusunda yer alan Tuzla kentinde her sene olduğu gibi bu yıl da derin bir acıyla geçti. Bosna Savaşı'nın unutulmaz sayfalarından birisi olan Kapija Katliamı'nın 31.yıl dönümünde kurbanların yakınları, Bosna Hersek Devlet Başkanlığı Konseyi Başkanı Denis Beciroviç ve Konsey'in Hırvat üyesi olan Zeliko Komsic'in de aralarında yer aldığı üst mevkii yetkililer ile birlikte katliam anıtı önünde toplandı. Çelenkler bırakıldı ve dualar okundu. Daha 2.5 yaşındayken katliamda hayatını kaybeden Sandro Kaleşiç'in babası Dino Kaleşiç ilk kez resmi anma törenine katıldığını ifade etti. Törende dikkatleri çeken bir diğer durum ise Republika Srpska'dan herhangi bir yetkilinin katılmamış olması oldu. Sırp hükümeti yetkilileri, her sene olduğu gibi bu yıl da katliamı inkar etti.

1995 yılının 25 Mayıs tarihi, eski Yugoslavya için "Gençlik Günü" olarak kutlanan bir gündü. Bosna Hersek'e bağlı Tuzla kentinin Slana Banja Parkı'nda onlarca genç toplanmıştı. Saat 20.55'te Ozren Dağı'ndaki Sırp sahasından atılan bir top mermisi Kapija meydanına isabet etti. Patlama, 71 kişinin hayatını kaybetmesine ve 200'den fazla kişinin ise yaralanmasına sebep oldu. Yaralıların önemli bir bölümü ise kalıcı engelli kaldı. Kurbanların ortalama yaşı 21'di, en küçükleri ise 2,5 yaşındaki Sandro Kaleşiç oldu. 71 kurbanın 51'i saldırının yaşandığı Kapija meydanındaki parka defnedildi. Saldırıyı düzenleyen kişi ise dönemin Ozren Taktik Grubu komutanı Novak Djukiç'tir. Bosna Savaşı'nın en önemli sivil kayıplarından birine sebep olan bu saldırı, çatışmanın bir diğer dönemi olan 1995 senesi Ağustos ayındaki bombalamalarla birlikte tarihsel olarak bir trajediyi akıllara kazıdı.

Kapija Katliamı'nın 31.yıl dönümünde en dinmeyen yarası olan mesele hesabı sorulmamış bir trajedir. Katliamın birinci dereceden azmettiricisi Novak Djukiç Bosna Hersek Mahkemesi tarafından 25 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Fakat Bosna Hersek Mahkemesi cezaı 20 seneye düşürdü. Djukiç bu yargısal boşluktan yararlanarak 'tedavi' gerekçesiyle 2014'te Sırbistan'a geçti ve o günden bu yana Belgrad'da serbest biçimde yaşamaktadır. Sırp basınına göre ise Djukiç günlük yaşamını alışlagelmiş bir şekilde sürdürmektedir. Bu çerçevede ise Batı Balkanlar bölgesinde savaş sonrası adalet kuruluşlarının oldukça kırılgan ve temelinde trajediler dolu olduğunu bir kez daha gözler önüne sermektedir. Sırbistan'ın işbirliğine yanaşmaması sebebiyle Uluslararası Ceza Mahkemesi yargı süreçleri de karşılıksız kalmaktadır. 31 yıl sonra Kapija yalnızca geçmişin ve bir acısı değil aynı zamanda Balkanlar'da inkarcılığın ve hesap verebilirlik sistemindeki eksikliğin hâlâ değişmediğini göstermektedir. Kapija yalnızca bir mekânı değil, bir neslin yok edilişi ve yargı süreçlerinin yok oluşunu simgeliyor.

◆ “MASADA KADIN YOKSA BARIŞ DA YOKTUR” ◆

Yıllarca devlet merkezli ve askeri kapasite odaklı şekillenen geleneksel güvenlik paradigması, sivil deneyimleri ve cephe gerisindeki insani süreçleri analiz nesnesi olmaktan büyük ölçüde uzaklaştırmıştır. Küresel güvenlik masalarında sadece stratejik veriler konuşulurken, sahadaki bu insani kriz ve travma ne yazık ki en çok kadınları ve çocukları etkilemektedir.

Geleneksel görüşe göre güvenlik, sınırların korunması ve askeri gücün artırılmasıyla özdeşleştirilirken, kadınlar hep bu kararların ve süreçlerin dışında tutulmuştur. Oysa kriz anlarında, klasik teorilerin ürettiği “koruyan ve korunan” ikileminin sahada tam anlamıyla karşılık bulmadığını görmekteyiz. Çatışma ortamlarında kadın bedeni, muhalif grupları baskı altına almak, gözdağı vermek ve toplumsal yapıyı sarsmak amacıyla sistematik bir savaş silahı gibi kullanılmaktadır.

Bosna’da, Suriye’de kadınlar toplumsal kimlikleri nedeniyle ağır şiddet eylemlerine maruz kalmışlardır. Üstelik bu tür cinsel ve toplumsal cinsiyet temelli şiddet vakalarının cezasız kalması, çatışma dönemlerinin en büyük insani trajedilerinden birini oluşturmaktadır.

Silah sesleri sustuğunda ve resmi barış anlaşmaları imzalandığında bile zorluklar sona ermemektedir. Çatışma sonrası inşa süreçlerinde kadınlar; yasal haklar, kaynaklara erişim ve sosyo-ekonomik imkanlar açısından erkeklerle eşit konumda olamamanın yükünü taşımaktadır (Taner ve Gökalp, 2019). Dağılan ailenin güvenliğini yeniden sağlamak, çocukların savaş sonrası yaşadığı o derin psikolojik ve ekonomik travmaları göğüslemek yine kadınların omuzlarına yüklenmektedir.

Savaş bittiğinde dahi göç yollarında cinsel şiddet ve aile içi şiddet artarak devam etmektedir. İşte bu yüzden, sadece silahların sustuğu bir “negatif barış” ortamı yeterli değildir. Sürdürülebilir bir gelecek için, toplumsal yapıya işlemiş olan eşitsizliklerin ve kurumsal baskıların tamamen ortadan kalktığı “pozitif bir barış” modelinin inşa edilmesi hayati önem taşımaktadır.

Kadınlar, maruz kaldıkları tüm bu zorluklara rağmen, hiçbir zaman sadece edilgen birer kurban olarak kalmamışlardır. 1915 yılında, Birinci Dünya Savaşı’nın en zorlu döneminde Lahay’de bir araya gelen kadınlar; evrensel silahsızlanmayı, demokrasiyi ve insan onuruna yaraşır ekonomik kalkınmayı savunarak Özgürlük ve Barış İçin Uluslararası Kadın Birliği’ni (WILPF) kurmuşlardır (Şahin, 2023). Siyahlı Kadınlar eylemlilik ağı, çatışma bölgelerinde şiddete karşı duruş sergilerken (Taner ve Gökalp, 2019); Pippa Bacca gibi aktivistler bembeyaz bir gelinlikle dünya barışı için yollara düşmüştür (Taner ve Gökalp, 2019).

Biz kadınlar, Virginia Woolf’un o zamansız cümlesini içimizde hissediyoruz: “Bir kadın olarak benim ülkem yoktur, bir kadın olarak bir ülke de istemiyorum, bir kadın olarak tüm dünya benim ülkemdir” (Taner ve Gökalp, 2019). Bu asırlık sivil mücadelenin uluslararası siyasetteki en büyük somut başarısı, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin 2000 yılında kabul ettiği 1325 sayılı “Kadın, Barış ve Güvenlik” kararı olmuştur. Bu kararla birlikte küresel sistem, ilk defa kadınların barışın inşasında ve çatışmaların önlenmesinde pasif birer kurban değil, aktif ve vazgeçilmez birer özne olduğunu resmi olarak kabul etmiştir.

Akademik veriler ve sahadaki tecrübeler net bir gerçeği ortaya koymaktadır: Barış görüşmelerinin en başından itibaren tüm süreç boyunca kadınların katıldığı durumlarda, o barışın 15 yıldan uzun süreli kalıcı olma şansı yüzde 35 artmaktadır (Taner ve Gökalp, 2019). Çünkü kadınlar barış masasına dahil olduklarında; uzlaştırmacı yeteneklerini, empatiyi, yapıcı iletişim becerilerini ve ortaklaşa hareket edebilme kapasitelerini sürece yansıtmaktadırlar (İren ve Taşgetiren, 2022).

Ancak ne yazık ki mevcut kurumsal yapılar, bu uluslararası kararları silahsızlanmayı ve çatışmaların kökenlerini derinlemesine çözmek için kullanmak yerine, sadece “savaşları kadınlar için daha güvenli hale getirme” sınırında tutmaktadır (Şahin, 2023).

Gerçek ve kalıcı bir çözüm için geliştirilen reçete ise bellidir: Kadınların barış süreçlerine sadece sayısal olarak değil; seçim hazırlıklarından hukuk reformlarına kadar her aşamada etkili ve tam katılımının sağlanmasıdır (Şahin, 2023). İnsan haklarına saygının her şeyin ötesinde tutulduğu, insan yaşamının kutsal sayıldığı bir dünya düzeni; ancak güç odaklı yaklaşımların yerini kapsayıcı politikalara bıraktığı ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlandığı gün kurulacaktır. Barış; kadınların önleyici, onarıcı ve müzakereci güçlerinin yüceltildiği o ortak gelecekte nihayet yeryüzüne hakim olacaktır.

◆ JEAN-BAPTISTE VANMOUR'UN "A SULTAN'S PROCESSION IN ISTANBUL" ◆

Jean-Baptiste Vanmour'un 1737 tarihli *A Sultan's Procession in Istanbul* adlı eseri, 18. yüzyıl Osmanlı İstanbul'unun siyasi, kültürel ve toplumsal yapısını gözler önüne seren önemli bir tarih resmidir. Uzun yıllar İstanbul'da yaşayan ve Osmanlı saray çevresini yakından gözlemleme fırsatı bulan Vanmour, eserlerinde Batılı sanatçıların çoğunda görülen hayali Doğu tasvirlerinden farklı olarak gözleme dayalı bir gerçekçilik sunmuştur. Bu nedenle eser yalnızca sanatsal bir üretim değil, aynı zamanda dönemin Osmanlı yaşamına dair görsel bir belge niteliği taşımaktadır.

Kompozisyon açısından eser oldukça katmanlı bir yapıya sahiptir. Ön planda devlet görevlileri, askerler ve halktan oluşan yoğun bir insan topluluğu yer alır. Kalabalığın oluşturduğu hareketlilik, izleyicinin dikkatini sahnenin merkezine yönlendirir. Orta planda tören alayı düzenli bir şekilde ilerlerken, arka planda yükselen anıtsal mimari yapılar İstanbul'un siyasi ve dini merkez kimliğini vurgular. Özellikle büyük kubbeli yapı, Osmanlı devletinin ihtişamını ve sürekliliğini simgeleyen güçlü bir görsel odak noktasıdır.

Vanmour'un renk kullanımı da dikkat çekicidir. Toprak tonları, gri ve mavi geçişleri sahneye doğal bir atmosfer kazandırırken, figürlerin kıyafetlerinde kullanılan daha canlı renkler törenin görkemini öne çıkarır. Sanatçı sert ışık-gölge kontrastlarından kaçınmış, bunun yerine gün ışığının etkisini yumuşak geçişlerle yansıtmıştır. Bu yaklaşım, resme hem belgesel hem de gözlemci bir karakter kazandırır. Eserde bireysel portrelerden çok kolektif düzen ön plana çıkarılmıştır. Böylece izleyici, tek tek insanlardan ziyade Osmanlı toplumunun bütüncül yapısını ve hiyerarşik düzenini algılar.

Uluslararası ilişkiler perspektifinden bakıldığında ise eser, Osmanlı İmparatorluğu'nun dış dünyaya sunduğu siyasi imajın bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Alayın ihtişamı, askeri birliklerin düzeni ve merkezi otoritenin görünürlüğü, devlet gücünün görsel bir temsildir. Bu durum, Osmanlı'nın egemenliğini ve kapasitesini sergileyen bir güç gösterisi olarak yorumlanabilir. Bununla birlikte eser, yalnızca sert gücü değil, kültürel cazibeyi de yansıtır. Sonuç olarak *A Sultan's Procession in Istanbul*, sanat tarihi açısından başarılı bir kompozisyon ve tarihsel gözlem örneği olmanın ötesinde, Osmanlı İmparatorluğu'nun güç, düzen ve ihtişamını uluslararası kamuoyuna aktaran görsel bir diplomasi aracı olarak da değerlendirilebilir. Eser, estetik değer ile siyasi temsilin iç içe geçtiği güçlü bir tarihsel belge niteliğindedir.

KAYNAKÇA

AMERİKA BÖLGESİ

- Reuters – 16 Ocak 2026
- <https://www.reuters.com/business/autos-transportation/us-says-canadas-decision-allow-imported-chinese-evs-is-problematic-2026-01-16/>
- CBC News – 21 Mayıs 2026
- <https://www.cbc.ca/news/politics/chinese-evs-canada-united-states-china-cusma-free-trade-deal-9.7194402>
- CTV News – 22 Mayıs 2026
- <https://www.ctvnews.ca/politics/article/chinas-foreign-minister-to-visit-canada-next-week-for-first-time-in-10-years/>
- China Daily – 22 Mayıs 2026
- <https://www.chinadaily.com.cn/a/202605/22/WS6a1c1849a31cd6866eb4a308.html>
- Reuters – 22 Mayıs 2026
- <https://www.reuters.com/business/autos-transportation/first-usmca-negotiations-focus-content-rules-economic-security-greer-says-2026-05-22/>
- Times Colonist – 23 Mayıs 2026
- <https://www.timescolonist.com/national-news/chinas-foreign-minister-to-visit-canada-next-week-for-first-time-in-10-years-12321441>
- NewsNation – 10 Mayıs 2026
- <https://www.newsnationnow.com/world/china/trump-china-summit-iran-talks/>
- South China Morning Post – 12 Mayıs 2026
- <https://www.scmp.com/news/china/article/3323199/trump-heads-china-musk-cook-and-top-ceos-xi-talks>
- BBC News – 13 Mayıs 2026
- <https://www.bbc.com/news/articles/clypj01189lo>
- The Guardian – 13 Mayıs 2026
- <https://www.theguardian.com/commentisfree/2026/may/15/the-guardian-view-on-trump-in-beijing-the-us-and-china-are-playing-the-waiting-game>
- The Guardian – 20 Mayıs 2026
- <https://www.theguardian.com/world/2026/may/20/how-xi-jinping-china-welcomed-donald-trump-vladimir-putin>
- Reuters – 25 Mayıs 2026
- <https://www.reuters.com/world/middle-east/trump-links-abraham-accords-iran-deal-2026-05-25/>
- Washington Post – 25 Mayıs 2026
- <https://www.washingtonpost.com/world/2026/05/25/trump-seeks-widen-abraham-accords-new-iran-deal-faces-sharp-criticism/>
- ABC News – 25 Mayıs 2026
- <https://www.abc.net.au/news/2026-05-25/trump-demands-arab-nations-recognise-israel/106720560>
- Los Angeles Times – 25 Mayıs 2026
- <https://www.latimes.com/world-nation/story/2026-05-25/trump-says-iran-deal-should-include-additional-countries-joining-abraham-accords>
- BBC News – 20 Mayıs 2026
- <https://www.bbc.com/news/articles/cp2pyk4nw3lo>
- Deutsche Welle – 20 Mayıs 2026
- <https://www.dw.com/en/eu-strikes-deal-on-us-trade-pact-ahead-of-trump-tariff-deadline/a-77222972>
- Euronews – 20 Mayıs 2026
- <https://www.euronews.com/my-europe/2026/05/20/eu-approves-trade-deal-with-the-us-despite-uncertainty-in-transatlantic-relations>
- Reuters – 20 Mayıs 2026
- <https://www.reuters.com/business/eu-paves-way-finalise-us-trade-deal-avoid-trump-tariff-hike-2026-05-20/>
- Le Monde – 20 Mayıs 2026
- https://www.lemonde.fr/en/international/article/2026/05/20/eu-approves-trade-deal-with-washington-and-sets-safeguards_6753654_4.html
- IW Köln – 20 Mayıs 2026
- <https://www.iwkoeln.de/en/studies/samina-sultan-trumps-tariffs-a-deal-is-a-deal.html>

ASYA-PASİFİK BÖLGESİ

- Euronews – 4 Mayıs 2026
- <https://tr.euronews.com/business/2026/05/04/korfezden-asyaya-yeni-ticaret-koprusu-bac-ve-katar-guney-kore-ile-anlasti>
- Euronews – 6 Mayıs 2026
- <https://tr.euronews.com/2026/05/06/pyongyangdan-sert-adim-gunev-kore-ile-birlesme-ifadesi-anayasadan-cikarildi>
- Euronews – 15 Mayıs 2026
- <https://tr.euronews.com/2026/05/15/cin-abdye-hurmuz-bogazi-icin-yardim-teklif-etti-trumpi-tayvan-konusunda-uyardi>
- Euronews – 16 Mayıs 2026
- <https://tr.euronews.com/2026/05/16/trumpin-hagimsizlik-uyarisina-tayvandan-yanir>
- Euronews – 17 Mayıs 2026
- <https://tr.euronews.com/my-europe/2026/05/17/von-der-leyen-modinin-isvec-ziyaretinde-ab-hindistan-iliskilerindeki-yeni-donemi-oydu>
- Euronews – 18 Mayıs 2026
- <https://tr.euronews.com/2026/05/18/tayvandan-trumpin-pazarlik-kozu-cikisina-tepki-abd-silahlari-cine-karsi-en-onemli-caydiric>
- Reuters – 28 Mayıs 2026
- <https://www.reuters.com/world/china/japan-philippines-discuss-information-sharing-pact-ease-arms-exports-2026-05-28/>
- BBC News Türkçe – Mayıs 2026
- <https://www.bbc.com/turkce/articles/c4g4zpr7nqje>
- NDTV – Mayıs 2026
- <https://www.ndtv.com/world-news/pm-modi-5-nation-visit-sweden-strategic-partner-india-exports-highest-honour-bilateral-trade-11510759>
- TRT Haber – Mayıs 2026
- <https://www.trthaber.com/haber/dunya/kuzey-korede-yeniden-birlesme-ifadesi-anayasadan-cikarildi-944185.html>
- <https://www.sozcu.com.tr/amp/trump-tayvan-dan-vazgeciyor-p320152>
- gdh.digital – Mayıs 2026
- <https://gdh.digital/haber/trumpin-tayvan-aciklamalari-tartisma-yaratti-1422c58w44>
- Aposto – Mayıs 2026, <https://aposto.com/s/69f870ba0c412000709ade07>
- Haberler.com – Mayıs 2026, <https://www.haberler.com/guncel/japonya-ve-filipinler-ikili-iliskileri-kapsamli-19890170-haber/>
- Ensonhaber – Mayıs 2026
- <https://www.ensonhaber.com/japonya-ve-filipinlerden-stratejik-ortaklik-hamlesi-hr5j7852>

ORTA DOĞU BÖLGESİ

- Sputnik Türkiye. (2026, 29 Mayıs). <https://anlatilaninotcsi.com.tr/20260529/israil-ordusu-lubnani-bayramda-hedef-aldi-108-saldirida-onlarca-olu-1106097605.html>
- (2026, Mayıs). (BBC News Türkçe). <https://www.bbc.com/turkce>
- Kharief, A. (2026). Şahid'in gölgesinde. (BBC News Türkçe). <https://www.bbc.com/turkce>
- BBC News Türkçe. (2026, Mayıs). İsrail parlamentosu Knesset, Filistinlilere idam cezası öngören yasayı onayladı. BBC. <https://www.bbc.com/turkce>
- Stratejik Düşünce Enstitüsü. (2026, Mayıs). Saudi Arabistan Batılı danışmanlık şirketleriyle yeni sözleşmeler imzalamayı durdurdu. SDE Dünya Ekonomisi Raporları. <https://www.sde.org.tr/dunya-ekonomisi/saudi-arabistan-batili-danismanlik-sirketleriyle-yeni-sozlesmeler-imzalamayi-durdurdu-haberi-64987>

KAYNAKÇA

BATI AVRUPA BÖLGESİ

- The Guardian – 8 Mayıs 2026
- <https://www.theguardian.com/politics/2026/may/08/labour-reform-uk-england-local-elections-2026-scotland-wales>
- The Guardian – 28 Mayıs 2026
- <https://www.theguardian.com/world/2026/may/28/eu-fines-temu-sale-illegal-dangerous-products>
- The Guardian – 28 Mayıs 2026
- <https://www.theguardian.com/world/2026/may/28/eu-discuss-restrictions-chinese-imports-fears-overreliance>
- Politico – Mayıs 2026
- <https://www.politico.eu/article/eu-china-economy-germany-tougher-trade-weapons/>
- Politico – 28 Mayıs 2026
- <https://www.politico.eu/article/eu-fines-china-temu-e200-million/>
- Politico – 29 Mayıs 2026
- <https://www.politico.eu/article/scandal-after-scandal-lands-spain-pedro-sanchez-on-the-ropes/>
- Euronews – 26 Mayıs 2026
- <https://www.euronews.com/my-europe/2026/05/26/germany-resists-eu-members-push-for-a-tougher-stance-on-china>
- Euronews Türkçe – 28 Mayıs 2026
- <https://tr.euronews.com/next/2026/05/28/ab-tehlikeli-bebek-oyuncaklari-ve-bozuk-sarj-cihazlari-nedeniyle-temuya-200-milyon-ccza-ke>
- Reuters – 29 Mayıs 2026
- <https://www.reuters.com/world/europe/spains-sanchez-running-out-road-corruption-probes-stack-up-2026-05-29/>
- Reuters – 29 Mayıs 2026
- <https://www.reuters.com/markets/europe/german-unemployment-falls-unexpectedly-may-2026-05-29/>
- Le Monde – 8 Mayıs 2026
- https://www.lemonde.fr/en/international/article/2026/05/08/reform-uk-records-historic-breakthrough-in-local-elections-that-mark-labour-s-collapse-and-the-end-of-two-party-politics_6752684.html
- Almanya Ekonomi ve İklim Koruma Bakanlığı (BMWK)
- BMWK – 15 Mayıs 2026
- <https://www.bundeswirtschaftsministerium.de/Redaktion/EN/Pressemitteilungn/Wirtschaftliche-Lage/2026/20260515-the-economic-situation-in-germany-may-2026.html>
- Destatis – Mayıs 2026, https://www.destatis.de/EN/Themes/Labour/Labour-Market/Unemployment/_node.html?utm_source=chatgpt.com

TÜRK DÜNYASI BÖLGESİ

- Alternatif Araştırmalar Merkezi (2026, Nisan) – Türkistan’ın Yeni Jeopolitiği: <https://www.alternatifarastirmalar.org/turkistan-in-yeni-jeopolitigi-turk-dunyasi-abd-ve-bölgesel-güçlerin-stratejik-dansı>
- Anadolu Ajansı (2026, Mayıs) – Türkiye Uzak Vatan Stratejisini Güçlendirecek: <https://www.aa.com.tr/en/bilim-teknoloji/turkiye-uzay-vatan-stratejisini-turk-devletleriyle-guclendirecek/3947230>
- Demir, S. (2024) – TDT ve Bölgesel İş Birliği Perspektifleri: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3397149>
- Deutsche Welle Türkçe (2025) – Türkiye-Ermenistan Sınırında Yeni Umud: <https://amp.dw.com/tr/t%C3%BCrkiye-ermenistan-s%C4%B1r%C4%B1n%C4%B1-33-y%C4%B1l-sonra-yeni-umut/a-76582941>
- EkoAvrasya Vakfı (2026, Mayıs) – TDT Gayriresmî Zirvesi Türkistan Bildirisi: <https://ekoavrasya.net/turk-devletleri-teskilati-gayriresmi-zirvesi-turkistan-bildirisi/>
- Euronews Türkçe (2026, Mayıs) – Ani Köprüsü Ortak Restorasyon Protokolü: [suspicious link removed]
- Fikir Turu (2025) – Türkiye-Ermenistan İlişkilerinde Havacı Yaklaşım: <https://fikirturu.com/jeo-politika/turkiye-ermenistan-iliskilerinde-havaci/>
- TASAM (2024) – Türkiye-Ermenistan İlişkilerinde Ekonomik Potansiyeller: <https://tasam.org.tr/TR/Icerik/73737/turkiye-%E2%80%93-ermenistan-iliskilerinin-iyilesmesinde-ekonomik-potansiyeller>
- Türk Devletleri Teşkilatı (2026, Mayıs) – OTS Informal Summit in Turkistan: <https://turkicstates.org/tr/haber/informal-summit-of-the-organization-of-turkic-states-to-be-held-in-turkistan>
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2026, Mayıs) <https://sharc.google/U4HMYLnHZhcU1lBm>

RUSYA-KAFKASYA BÖLGESİ

- Migflug: (13 Mayıs 2026) <https://migflug.com/jetflights/russias-sarmat-icbm-operational-deployment-this-year/hl-tr-TR>
- The Moscow Times (12 Mayıs 2026)
- <https://www.themoscowtimes.com/2026/05/12/russia-slates-sarmat-icbm-deployment-for-late-2026-a92739>
- The Japan Times (6 Mayıs 2026)
- <https://www.japantimes.co.jp/business/2026/05/06/russians-cash-internet-blackouts/hl-tr-tr>
- United 24 Media: (21 Nisan 2026) <https://united24media.com/latest-news/russians-pull-billions-in-cash-as-internet-disruptions-and-controls-shake-banking-trust-r8ro3?hl-tr-TR>
- Special Euroasia: (14 Mayıs 2026) Kuzey Kafkasya ve Abhazya Ticaret ve Ekonomik Bağlarını Güçlendirdi/ Giuliano Bifolchi analizinden
- <https://www.specialeurasia.com/2026/05/14/north-caucasus-abkhazia-ties/hl-tr-TR>

BALKANLAR BÖLGESİ

- Hadziristic, Tea. “Here We Don’t Live Just to Live: On Tuzla’s Kapija Massacre and the Politics of Selective Memory,” 25.05.2026
- Al Jazeera – 13 Ağustos 2009
- <https://www.aljazeera.com/news/2009/8/13/revisiting-the-tuzla-massacre>
- İstedigin gibi tüm kaynakları başlıkları, kesin tarihleri ve birebir direkt linkleriyle eksiksiz bir şekilde listeledim:
- TuzlaInfo.ba – 25 Mayıs 2026
- Kapija - najbolnija rana: Tuzla 31 godinu tuguje, opominje i ne zaboravlja...
- <https://tuzlainfo.ba/index.php/novosti/item/304394-kapija-najbolnija-rana-tuzla-31-godinu-tuguje-opominje-i-ne-zaboravlja/>
- Balkan Diskurs – 23 Mayıs 2023
- “Tuzla Remembers May 25th, 1995”
- <https://balkandiskurs.com/en/2023/05/23/tuzla-remembers-may-25th-1995/>
- Balkanist – 25 Mayıs 2015
- <https://balkanist.net/tuzla-kapija-memory/>
- N1 Info – 25 Mayıs 2026
- “Tuzla Remembers Kapija Massacre: 31 Years Since the Tragedy that Claimed 71 Young Lives”
- <https://n1info.ba/english/news/tuzla-remembers-kapija-massacre-31-years-since-the-tragedy-that-claimed-71-young-lives/>
- Al Jazeera – 13 Ağustos 2009
- “Revisiting the Tuzla Massacre”
- <https://www.aljazeera.com/news/2009/8/13/revisiting-the-tuzla-massacre>
- Anadolu Ajansı – 25 Mayıs 2026
- “Kapija Katliamı’nda Adalet 31 Yıldır Sağlanamadı”
- <https://www.aa.com.tr/tr>

FEMİNİZM ANALİZİ

- İren, A. A., & Taşgeriren, R. B. (2022). Güvenlik ve Cinsiyet: Uluslararası İlişkiler Disiplininde Feminist Güvenlik Yaklaşımları. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 13(35), 1037-1055.
- Şahin, B. (2023). Kadın, Barış ve Güvenlik Gündemi: Uluslararası Siyasete Feminist Müdahaleler ve Sınırları. Alternatif Politika, 15(3), 471-504.
- Taner, B., & Gökalp, Z. (2019). Kadın ve Savaş: Sosyal Boyutta Bir Analiz. İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi, 2019/1, 13-30.

